

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP**, ως τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.080 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.540. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 12 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικής online survey πλατφόρμας. Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνονται 2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

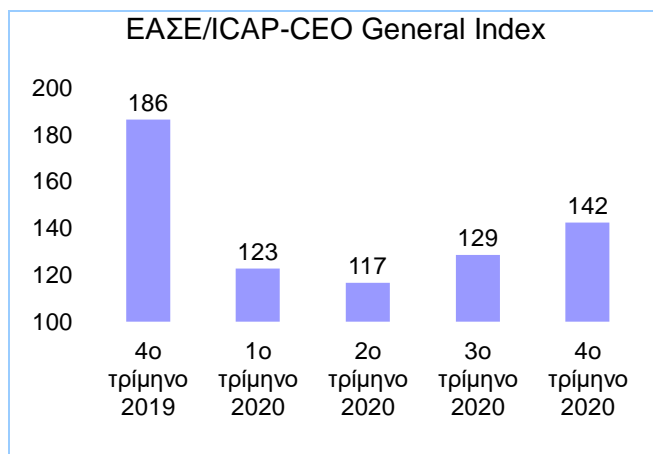
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 3^ο τρίμηνο του 2020 το ΑΕΠ των 19 χωρών της ευρωζώνης λόγω της επίδρασης της πανδημίας που προκλήθηκε από τον κορονοϊό αυξήθηκε κατά 12,5% έναντι του προηγούμενου τριμήνου και των 27 χωρών μελών της Ε.Ε κατά 11,5%². Σε σύγκριση με το 3^ο τρίμηνο του 2019 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε πτώση κατά -4,3% στην ευρωζώνη και -4,2% στην ΕΕ(27). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το τρίτο τρίμηνο του 2020 (έναντι του 3^{ου} τριμήνου 2019) διαμορφώθηκε σε -2,9%, ενώ στη Μ. Βρετανία ο ρυθμός μεταβολής διαμορφώθηκε σε -9,6%. Η υψηλότερη μείωση έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Ελλάδα (-11,7%), και ακολούθησαν Κροατία (-10,0%), Μάλτα (-9,2%), Ισπανία (-8,7%), Ρουμανία (-6,0%), Πορτογαλία (-5,7%), Βουλγαρία (-5,2%), Τσεχία και Ιταλία (-5,0%), Ουγγαρία (-4,6%), Βέλγιο (-4,5%), Κύπρος (-4,4%), Αυστρία (-4,2%), Δανία και Γερμανία (-4,0%), Γαλλία (-3,9%), Σλοβενία (-2,9%), Φινλανδία (-2,8%), Σουηδία και Εσθονία (-2,7%), Λετονία (-2,6%), Ολλανδία (-2,5%), Σλοβακία (-2,3%), Πολωνία (-1,8%), Λιθουανία (-1,6%). Αντίθετα με τις υπόλοιπες χώρες η Ιρλανδία σημείωσε αύξηση (+8,1%). Για το 2021 σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η ανάπτυξη στην Ελλάδα αναμένεται να διαμορφωθεί σε +5,0%³.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)⁴ για την ευρωζώνη αυξήθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 σε 91,5 έναντι 89,5 τον Σεπτέμβριο.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιανουάριο του 2021.

Το τέταρτο τρίμηνο του 2020 ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) παρουσίασε νέα άνοδο και διαμορφώθηκε στις 142 μονάδες. Η βελτίωση του δείκτη οφείλεται στις προσδοκίες για ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας που στηρίζονται στην αναμενόμενη μερική άρση της αναστολής δραστηριοτήτων και επαναλειτουργία του λιανικού εμπορίου υπό όρους και παράλληλα στην έναρξη των

εμβολιασμών του πληθυσμού που θα οδηγήσει στην συρρίκνωση της εξάπλωσης της πανδημίας που προκλήθηκε από τον κορονοϊό και σταδιακά στον περιορισμό της με επακόλουθο την επάνοδο της οικονομίας στην κανονικότητα.

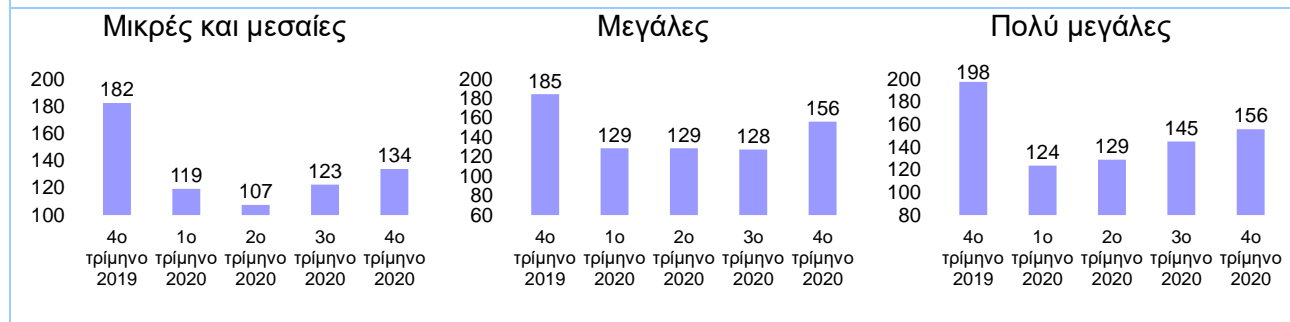
² Eurostat, newsrelease euroindicators, 8 December 2020.

³ European Commission, European Economic Forecast – Autumn 2020, 22 October 2020.

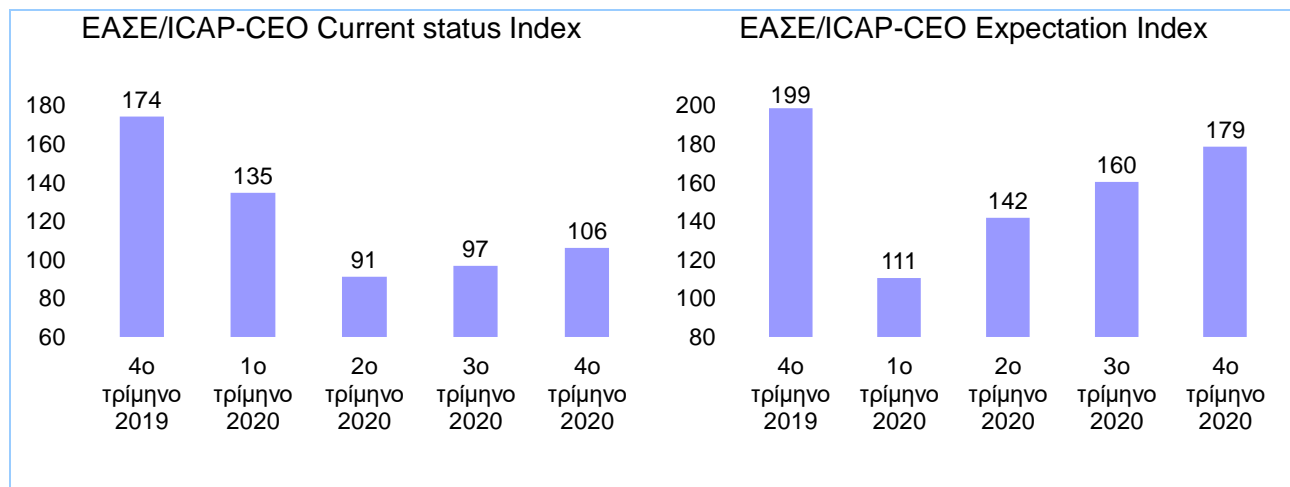
⁴ European Commission, Business and consumer survey results for December 2020.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία μεγέθους δείχνει αύξηση του δείκτη σε όλα τα μεγέθη επιχειρήσεων.

ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Confidence Index ανά μέγεθος επιχείρησης με κριτήριο την απασχόληση

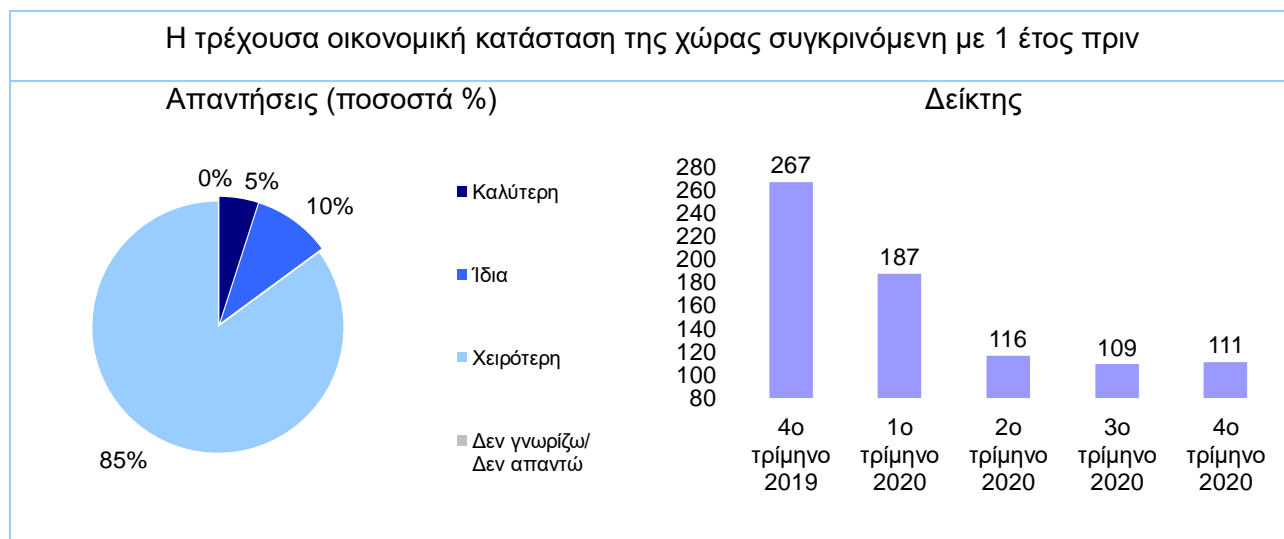

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε άνοδο στις 106 μονάδες, ενώ ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) αυξήθηκε ταχύτερα στις 179 μονάδες.

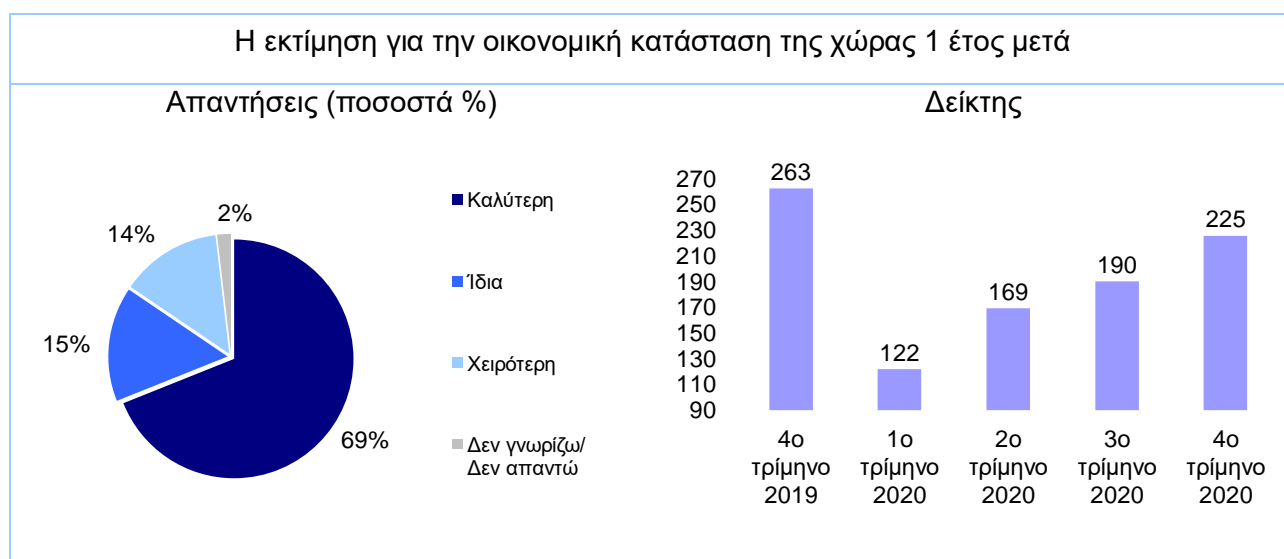

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Ιανουαρίου 2021

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας παρουσίασε μικρή άνοδο στις 111 μονάδες έναντι 109 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν αυξήθηκε σε 5% έναντι 3% το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα το ποσοστό των CEOs που δηλώνει ότι επιδεινώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας παρέμεινε σχεδόν σταθερό σε 85% σε σύγκριση το προηγούμενο τρίμηνο.

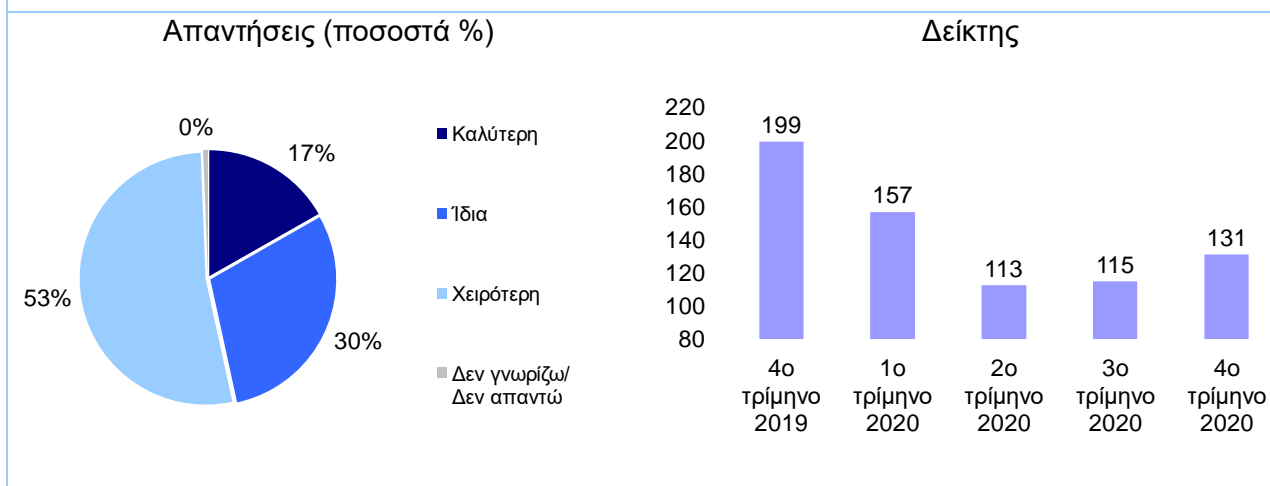

Ο δείκτης πρόβλεψης της οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά παρουσίασε αξιόλογη άνοδο στις 225 μονάδες έναντι 190 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος αυξήθηκε σε 69% έναντι 41% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 78% για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων.

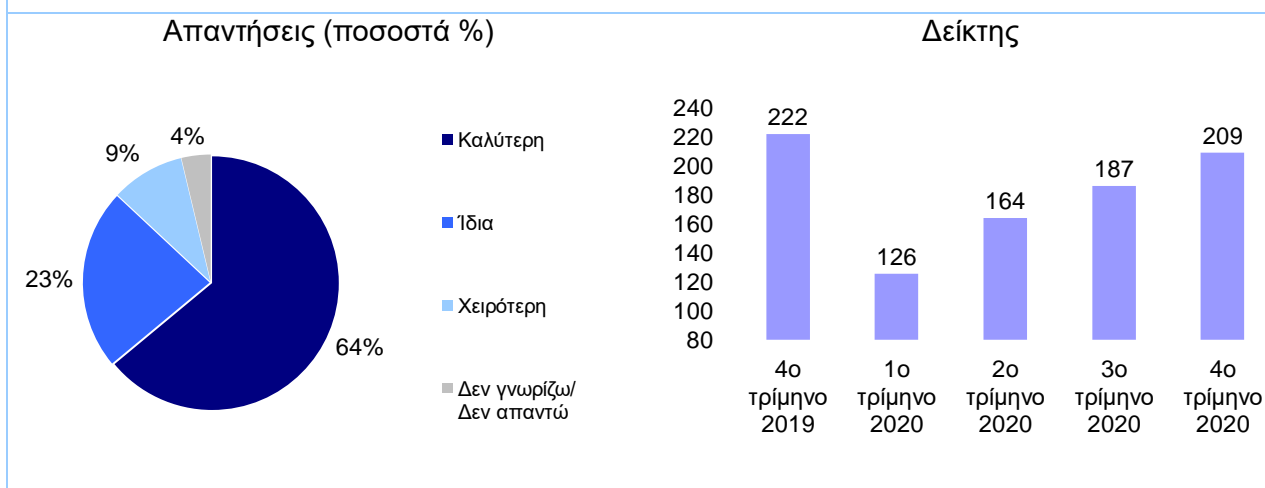
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις αυξήθηκε στις 131 μονάδες έναντι 115 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν αυξήθηκε σε 17% έναντι 12% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 22% για τους CEOs των εμπορικών επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

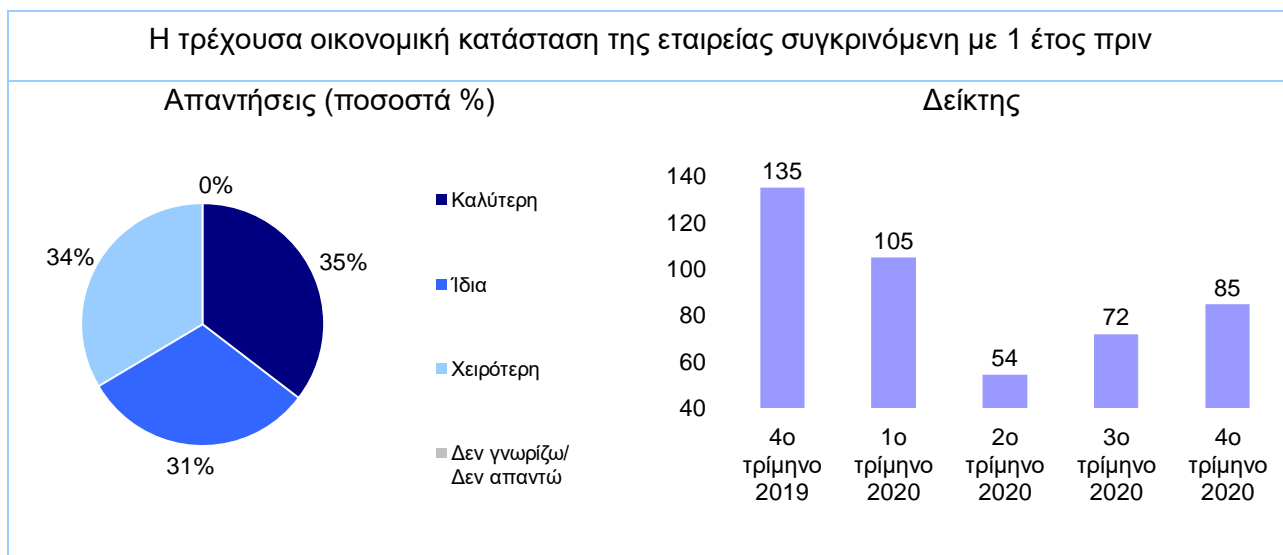

Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σημείωσε άνοδο στις 209 μονάδες έναντι 187 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή διαμορφώθηκε σε 64% έναντι 43% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 85% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

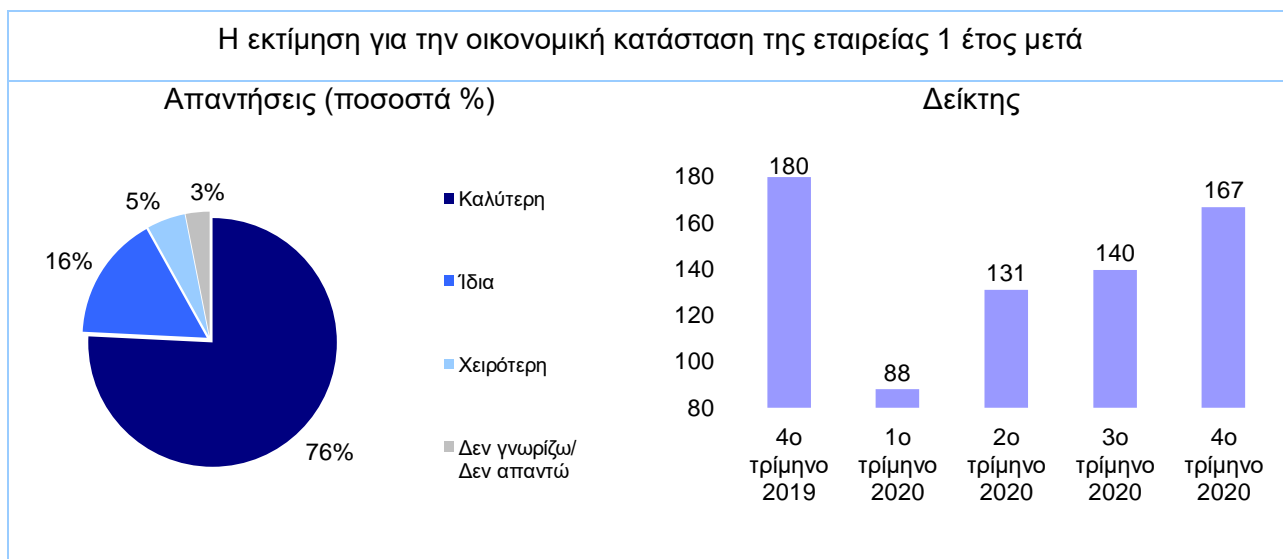
Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών συνέχισε την ανοδική του πορεία και αυξήθηκε στις 85 μονάδες έναντι 72 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους έχει βελτιωθεί σε σχέση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 35% έναντι 28% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 41% για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων.

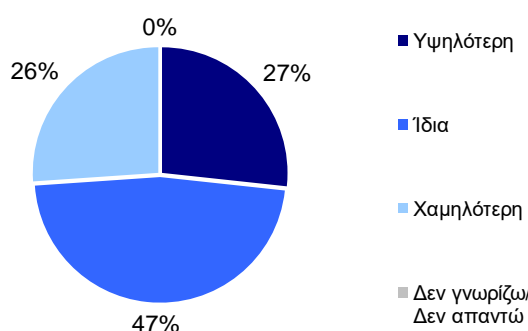
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος σημείωσε σημαντική άνοδο στις 167 μονάδες έναντι 140 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που αναμένει βελτίωση στο επόμενο έτος διαμορφώθηκε σε 76% έναντι 52% το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα μόνο το 5% (έναντι 9% το προηγούμενο τρίμηνο) των CEOs προβλέπουν στο επόμενο έτος επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης των εταιρειών που διοικούν.

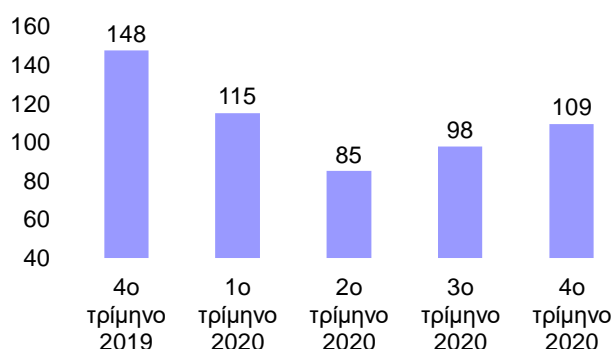
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε άνοδο στις 109 μονάδες έναντι 98 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος διαμορφώθηκε σε 27% έναντι 22% το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα ελαττώθηκε σε 26%, έναντι 32% το προηγούμενο τρίμηνο, το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι εταιρείες τους πραγματοποίησαν μειωμένες επενδύσεις στην τρέχουσα περίοδο.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

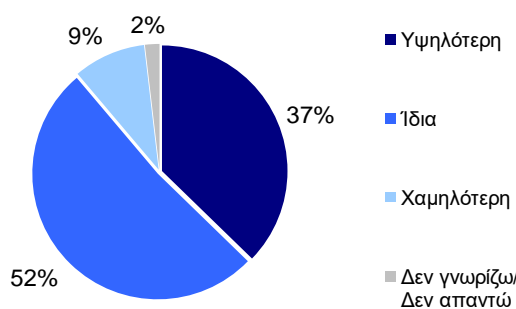
Δείκτης

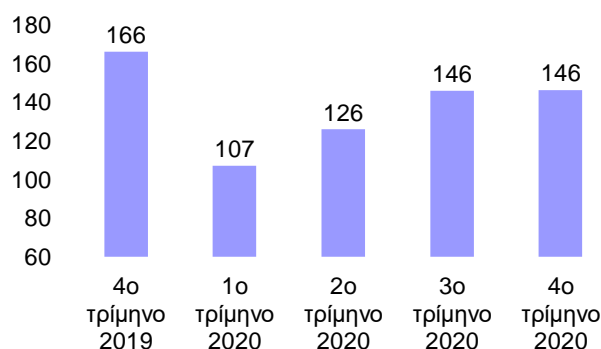
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών παρουσίασε στασιμότητα σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις τους θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο, διαμορφώθηκε σε 37%, μερίδιο που αυξάνεται σε 46% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις. Αντίθετα το 9% των CEOs πιστεύει ότι στο επόμενο έτος η επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων τους θα είναι μειωμένη.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

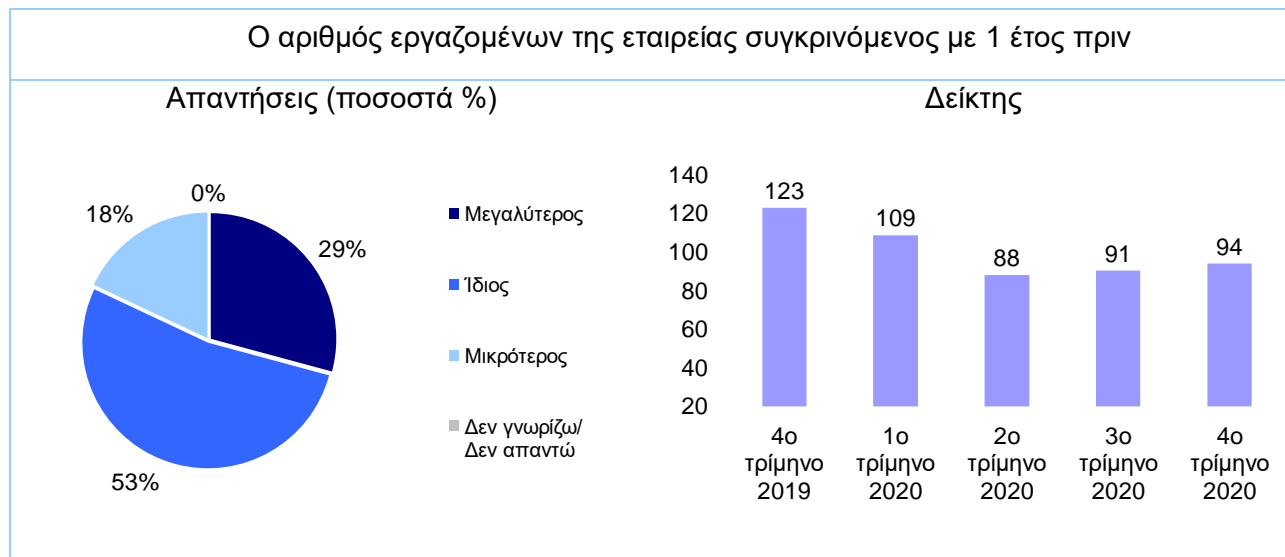
Απαντήσεις (ποσοστά %)

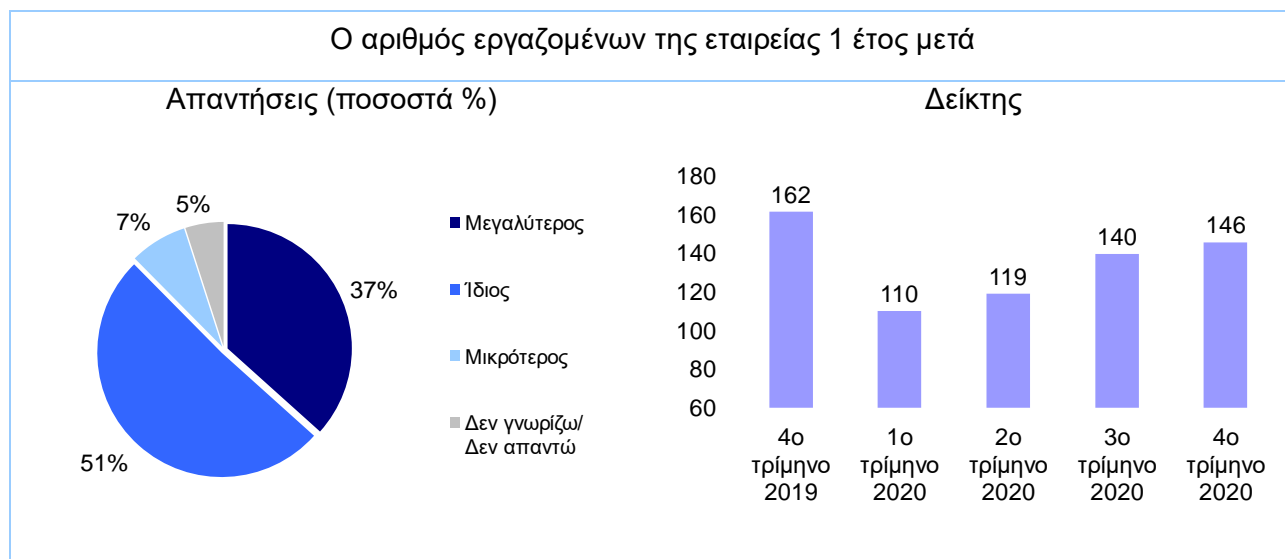
Δείκτης

Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης παρουσίασε νέα άνοδο στις 94 μονάδες έναντι 91 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι μεγαλύτερος σε σύγκριση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 29%, ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 38% για τις μεγάλες και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις και 44% για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

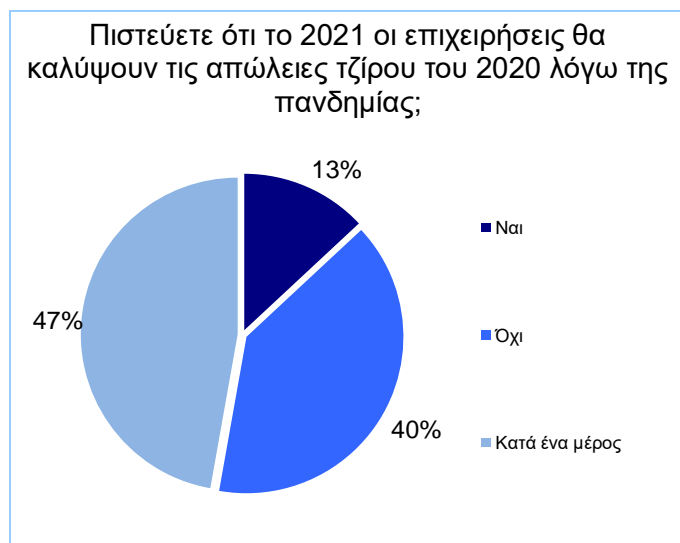

Ο δείκτης προσδοκίων απασχόλησης αυξήθηκε στις 146 μονάδες έναντι 140 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το μερίδιο των CEOs που δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά διαμορφώθηκε σε 37%, ποσοστό που αυξάνεται σε 54% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις και 42% για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών. Παράλληλα μειώθηκε σημαντικά σε 7% (έναντι 14% το προηγούμενο τρίμηνο) το ποσοστό των CEOs που αναμένει στο επόμενο έτος μικρότερο αριθμό εργαζομένων.

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η

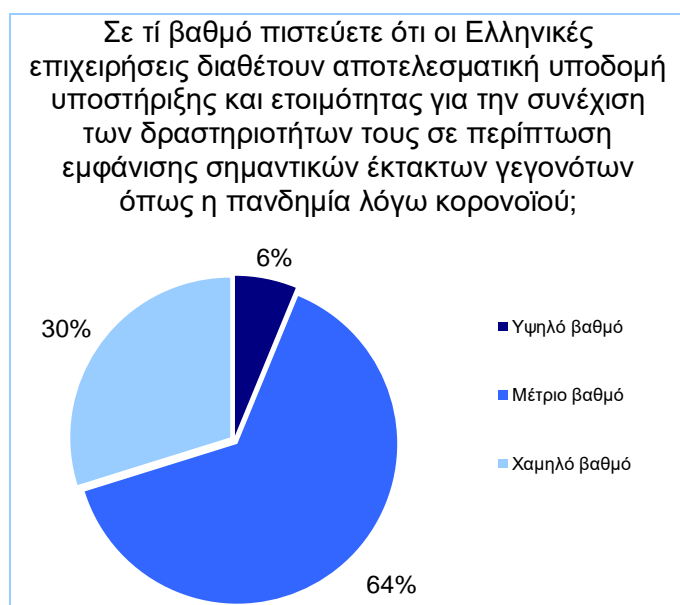

γνώμη τους για το αν οι επιχειρήσεις το 2021 θα καλύψουν τις απώλειες τζίρου του 2020 λόγω της πανδημίας.

Έξι στους δέκα CEOs, πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις θα ανακτήσουν σε κάποιο βαθμό τις απώλειες τους κατά το 2020. Το 13% θεωρεί ότι οι επιχειρήσεις θα καλύψουν το σύνολο των απωλειών τους, ποσοστό που αυξάνεται σε 16% για τους CEOs των βιομηχανικών επιχειρήσεων, ενώ το 47% του συνόλου δηλώνουν ότι θα το επιτύχουν κατά

ένα μέρος.

Οι CEOs ερωτήθηκαν επιπλέον για τον βαθμό αποτελεσματικότητας της υποδομής των

επιχειρήσεων στην υποστήριξη και ετοιμότητα για την συνέχιση των δραστηριοτήτων τους σε περίπτωση εμφάνισης έκτακτων γεγονότων όπως η πανδημία λόγω κορονοϊού. Το 64% των CEOs δηλώνουν ότι ο βαθμός αποτελεσματικότητας των υποδομών που διαθέτουν είναι μέτριος, ποσοστό που αυξάνεται σε 73% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις. Παράλληλα τρεις στους δέκα CEOs θεωρούν ότι ο βαθμός αποτελεσματικότητας είναι χαμηλός. Αντίθετα

μικρό ποσοστό των CEOs, το 6% (ποσοστό που αυξάνεται σε 9% για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών), πιστεύουν ότι οι Ελληνικές επιχειρήσεις διαθέτουν σε υψηλό βαθμό υποδομές για την απρόσκοπτη συνέχιση των δραστηριοτήτων τους σε περίπτωση εμφάνισης έκτακτων γεγονότων.